

deldrijven en vooral kruidnagels aan te voeren. De overige lijken brieven van inlanders om de Oost die met Benkulen een goede verstandhouding hebben. [fol. 1245] Uit de genoemde aparte brief van de heer Vos van 3 september 1766 blijkt ook dat de Engelsen door de bewoners van plaatsen van de Compagnie tegen de bevelen in van vaartuigen worden voorzien. Een zekere djuragan verkocht een bark van de kapitein van de Chinezen te Surabaja, lang 72 voet, te Pasir voor 4000 Spaanse realen aan de Engelsen. Zodra dit bekend was, had die djuragan, die met een ander vaartuig was teruggekomen, zich verborgen. Maar nadat er 100 Spaanse realen was uitgelooft, werd hij gevonden en is hij aan de justitie overgedragen. De kapitein van de Chinezen is reeds veroordeeld om de genaaste 4000 realen aan de Compagnie over te dragen. Daarom is op voordracht van de gouverneur op 3 oktober het plakkaat van 13 april 1763 tegen verkoop van vaartuigen uitgebreid. Dit moet ook gebeuren voor schepen naar de Westerkwartieren. Voortaan moet er voor alle vaartuigen die van Batavia naar Java's Oostkust, Cheribon en Bantam gaan, voor vertrek een borgsom worden afgedragen. [fol. 1246] Als dat vaartuig niet meer terugkeert, wordt deze som verbeurd verklaard en volgt een straf, tenzij de eigenaar kan aantonen dat het vaartuig met voorkomen van Compagnies gezaghebber ter plaatse aan een onderhorige van de Compagnie werd verkocht. Daar de genoemde djuragan bij terugkomst ook 1½ kist vreemde opium had ingevoerd, zodat te Surabaja en Sidoarjo drie verschillende partijtjes opium van uit Bali en de overwal gekomen vaartuigen in beslag zijn genomen, is dezelfde dag op straffe van confiscatie verboden om op een kantoor van Java's Oostkust, te Cheribon of Bantam opium terug te brengen, hoewel die van de Opiumsociëteit is ingekocht. Invoer mag uitsluitend te Batavia geschieden. De heer Vos vroeg kort daarop in zijn aparte brief van 12 november hoe te handelen met lb 790 katoenen garens, te Semarang in beslaggenomen, waaronder nooit bestelde blauwe en rode waren. In de brief van 22 november is bevolen de hele partij voor de Compagnie aan te houden. [fol. 1247] Dit moet regel zijn en er is bij vermeld dat zulke garens, van welke kleur ook, het monopolie van de Compagnie moeten zijn. Dit moet op aanplakbiljetten bekend gemaakt worden, wat ook aan Cheribon is opgedragen. Door de vriendelijke aansporing van de vorsten en regenten door de Hoge Regering en het bestuur gaat het goed met de verwerving van producten en vooral de rijsttoogst is geslaagd. Daar deze wat laat is begonnen, is de uitvoer, die op 9 mei te Batavia en op 6 mei op Java's Oostkust en Cheribon voorwaardelijk was opengesteld, op 28 oktober 1766 te Batavia weer verboden. Daar de voorraad niet groot was, vreesde men dat de aanvoer door de toen al opstekende westenwinden te gering zou zijn. Door aanvoer met schepen van de Compagnie en van particulieren werd die vrees weggenomen.)

Maar wijl ter compleete voldoening van onzen eisch van 8600 lasten, alweder evenals in de jongste jaaren vrij meer moet geleverd worden, dan de verpligte leverantie der gezamentlijke regenten bedraagt, hebben wij de ministers bij brief van den 22^e november gequalificeert om, tot opbeuring van den armen Javaan, voor al wat boven de contingenten zal geleverd of ingekogt worden, in stee van 15 voortaan 20 rds. per koyang te betalen. Door het slegt reüsseeren in het voorleden jaar van het cadjang gewas, Madura 37 en Pamakassan 20 coyangs in hun contingent agtergebleven zijnde, hebben wij geëprobeert dat die quantiteit met rds. 40 de coyang de regenten die erin deelden, ter betaling was opgelegd, en zomede dat het contingent dat radeen tammogong Nata Diningrat voor de eilanden Kangiang, Sepodi, Sapanjang en Giligenting 's jaarlijks leveren moet, bepaald is op

4 picols fijne catoene garens, zoo van letters A, B als C,

10 koyangs groene cadjang en zooveel kam of vleesch hout als te krijgen is, mitsgaders dat Sumanap, waaronder die eilanden bevorens gehoord hebben, daarvan in zijne leverantie ontheft is.

Fol. 1248r-1249r.

([fol. 1249] Java's Oostkust leverde het afgelopen jaar Batavia 14.868.190 pond, of 4848²⁹⁷/₉₂₀ last, rijst, naast nog 1266 koyang die direct naar Ambon en Banda zijn vervoerd,